

De Bliksemvraagbaak: Eerste hulp

Mensen kunnen op drie manieren door bliksem getroffen worden. Er kan sprake zijn van directe of indirecte blikseminslag en van bliksemoverslag. Elk met zijn eigen kenmerken en gevolgen.

Directe blikseminslag

Bij directe inslag slaat de bliksem meestal op het hoofd in. Hierdoor ontstaan brandwonden in gezicht en hals en kan doofheid en blindheid worden veroorzaakt. De bliksemstroom zoekt zich vervolgens een weg door het lichaam naar de aarde. Daarbij het zenuwstelsel en andere vitale delen passerend. Belangrijke lichaamsfuncties zoals ademhaling en hartslag kunnen hierdoor tijdelijk uitvallen. De bliksemstroom verlaat het lichaam meestal via de voeten, tenminste als het slachtoffer staat. Incidenteel kan de stroom ook vanaf een andere plaats van het lichaam naar de aarde overspringen. Kleding en schoeisel van slachtoffers zijn vaak gescheurd en liggen zelfs meters ver weg. Het soort schoeisel is overigens van geen enkele invloed op de verwondingen!

Bliksemoverslag

Schuilt men tijdens onweer onder een boom dan kan men te maken krijgen met bliksemoverslag. De bliksem slaat in zo'n situatie in de boom. Om vervolgens een weg via geleidend nat bladerdak en takken naar de slechter geleidende stam te zoeken. Daardoor wordt in de stam in korte tijd een steeds grotere spanning opgebouwd. wordt daarbij de doorslagspanning van de lucht overschreden dan kan een deel van de stroom weer van de stam afslaan. Wie binnen één à twee meter van de stam staat, loopt het risico dat de ontlading door de lucht op hem overslaat. Dit slachtoffer wordt meestal in het hoofd/halsgebied geraakt. De bliksemstroom zoekt vervolgens een weg naar aarde met een verloop, zoals dat ook bij een directe inslag is. De verwondingen zijn dan ook vaak identiek.

Indirecte blikseminslag

Bij indirecte blikseminslag kan sprake zijn van contactgeleiding of stapspanning. We spreken van contactgeleiding wanneer iemand die bij onweer tegen een hek, lantaarnpaal of doelpaal geleund staat, wordt getroffen. Van contactgeleiding is ook sprake wanneer de persoon in kwestie iemand vasthoudt die direct wordt getroffen.

Via het contactpunt vloeit een stroom richting het lichaam van de betrokkene. Stapspanning ontstaat wanneer de lading van een nabije inslag door, en gedeeltelijk over het aardoppervlak wordt afgevoerd. Afhankelijk van de bodemgesteldheid ontstaat er over tientallen tot honderd meters een stroom. Sta je dichterbij de inslag met je rechter dan met je linkerbeen dan neemt de stroom de weg van de minste weerstand: door je benen. Een tijdelijke verlamming van de benen is meestal het gevolg.

Inslag door stapspanning eist nauwelijks dodelijke slachtoffers onder mensen maar des te meer onder koeien en paarden. Bij deze dieren is het dodelijk omdat de stroom sterker is doordat hun voor en achterpoten verder uit elkaar staan. Bovendien zit het hart ertussen, waardoor het dier aan een hartstilstand sterft.

Eerste hulp

Wie door de bliksem getroffen wordt, is meestal onmiddellijk buiten bewustzijn. Het hart staat stil en de ademhaling stopt. Onweerslachtoffers zijn bijna nooit op slag dood. Ze zijn gevoelloos en verlamd. Na een paar minuten begint hun hart meestal vanzelf weer te kloppen. De ademstilstand duurt vaak langer en is dodelijk als reanimatie uitblijft. Het merendeel van de getroffen personen is nog te redden als er op tijd gereanimeerd wordt in een ritme van 15 x hartmassage gevolgd door 2 x beademen. Geef tenminste gedurende een half uur hartmassage en mond-op-mondbeademing. Herstel van hartslag en ademhaling is het sein om te stoppen.

*De Bliksemvraagbaak is een activiteit van Jules Goossens Bliksembeveiliging B.V.
Overname van teksten is niet toegestaan. Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.*